

O&O 2.0 - 12

Krijgen leerlingen de juiste tools mee?

Maco Combee, docent O&O op het Kaj Munk College in Hoofddorp, schrijft na ruim tien jaar ervaring met dit vak een serie artikelen over zijn 'nieuwe' start in augustus 2020 met dit vak, hopelijk de routine voorbij. Dit is het twaalfde en laatste.

Weinig optimisme

Terwijl ik deze woorden typ zijn vele wereldleiders bijeen op de klimaatop in Glasgow. Zal het hun lukken om tot een akkoord te komen? Of nog beter, zal het in de komende jaren lukken om de gemaakte afspraken na te leven? Wanneer je dit leest is iedereen allang weer vertrokken uit Schotland en is bekend in hoeverre de top een succes te noemen is. Deze zomer waren de gevolgen van het veranderende klimaat weer meer zichtbaar dan voorheen. Hoever dient het water aan onze lippen te staan of het vuur aan onze schenen te liggen om de urgentie van daadkrachtig handelen in te zien. Ik betrap mijzelf op weinig optimisme, daar waar ik destijds nog erg in mijn sas was met het akkoord van Parijs.

Hoop op jongeren

Ik vrees dat de boomers op onze planeet en de generaties daar vlak onder en dat is inclusief mijzelf, hun comfortabele levensstijl uiteindelijk maar moeilijk kunnen loslaten. Of het tempo waarin zij zich eventueel willen aanpassen te laag zal zijn. Ik richt mijn hoop meer op de jongeren van vandaag en morgen. Ook omdat zij de gevolgen nog meer zullen ondervinden. De vraag is wel, en die heb ik al eerder gesteld op deze pagina's, krijgen zij van ons scholen en docenten, daarvoor wel de juiste tools mee?

Op verkeerde been gezet

Het Kaj Munk College ligt in de Haarlemmermeer op ongeveer 4,5 meter onder het

zeeniveau, toch is voorlopig niet wateroverlast maar wateronderlast het probleem. Leerlingen uit klas 1 ontwerpen een beweeg- en leef tuin voor een verpleeghuis om de hoek. Allereerst werd hen gevraagd een moodboard te maken van wat in hun ogen de ideale tuin zou zijn. Sommige teams zetten mij op het verkeerde been, omdat ik dacht dat zij de opdracht verkeerd hadden begrepen. Ik zag immers geen afbeeldingen van planten, maar wat bleek, in hun beleving kan een tuin ook een tuin zonder groen zijn. Veel tuinen in Hoofddorp zijn dan ook betegeld en de neerslag die valt, wordt veel te snel afgevoerd.

Tiny forest op schoolplein

Eén meisje vertelde bovendien dat haar basisschool veel geld had gehad om het schoolplein te verbeteren en wat ze tot haar ontsteltenis hadden gedaan is de tegels eruit gehaald en overall bloemen en struiken geplant. En daar waren weer allemaal wespen op afgekomen ...

Hopelijk bedoelde zij ook bijen en dat wespen veel muggen wegvangen had haar nog nooit iemand verteld. Ik heb haar maar niet gezegd, dat wij ook geleidelijk aan ons schoolplein willen gaan omvormen. Deze week worden er twee zogenaamde tiny forest pakketten bezorgd. Hiervoor ga ik met andere leerlingen tweemaal 6 m² aan tegels weghalen. Het betreft technasiumleerlingen uit 1-vwo en wanneer zij in klas 6 onze school weer verlaten zou het moeten zijn uitgegroeid tot een behoorlijk bosje.

Een extra groen lokaal

Daarnaast is mij onlangs op zo'n tien minuten fietsen vanaf de school een perceel aangeboden van om en nabij 1000 m² voor educatieve doelen en passend binnen de Haarlemmermeer. Niet alleen een omvangrijke lap grond, maar ook een flinke uitdaging. Voor een middagje tuinieren zijn de meeste

leerlingen wel te porren. Zeker bij mooi weer, maar hoe houd je ze enthousiast? En vooral wanneer er regelmatig wespen en andere insecten voorbijvliegen. Het is uiteraard wel een enorme kans zo'n extra en groen lokaal. Met de handen in de aarde en als eindproduct beter dan een maquette met bomen en struiken van crêpepapier. Momenteel heb ik tal van ideeën en denk daarbij ook aan het aanleggen van een mini voedselbos. Alles wat wordt geoogst kan weer worden gebruikt voor nieuwe opdrachten. Bijvoorbeeld voor eetbare producten, maar denk ook aan natuurlijke geur- en kleurstoffen. Maar laat ik vooral niet te naïef zijn. The

Met de handen
in de aarde en
als eindproduct
beter dan een
maquette

Biggest Little Farm staat mij nog helder voor de geest. Wanneer je deze documentaire over een stel uit Los Angeles dat een biologische boerderij begint in Californië nog niet hebt gezien, ga dat dan vooral doen.

De 17 SDG's in een pilot

Net zoals alle technasiums scholen is het streven van Kaj Munk jongeren op te leiden tot waardenbewuste, competente wereldburgers. Dat naast het overbrengen van kennis en vaardigheden op bèta-technisch gebied. Er zijn maar weinig jongeren bekend met de 17 Sustainable Development

Goals. Deze Werelddoelen werden al in 2015 opgesteld door de VN, maar hebben vooralsnog niet echt de aandacht gekregen waarop destijds wellicht werd gehoopt.

Op het Kaj Munk zijn wij dit schooljaar een

soort van pilot gestart en hebben een workshop over de SDG's een onderdeel gemaakt van alle eerste O&O-opdrachten van dit schooljaar voor de klassen 1 en 2. Tijdens de lessen O&O wordt hen gevraagd innovatieve oplossingen te bedenken, veelal voor bedrijven en instellingen uit de directe omgeving. Deze oplossingen mogen natuurlijk niet een probleem elders veroorzaken, ook als dit niet meteen merkbaar is. Nog beter is dat een oplossing hier ook bijdraagt aan een verbetering elders.

Verder dan duurzaamheid

Op het Kaj Munk hadden wij al veel aandacht voor duurzaamheidsvraagstukken. Soms te veel en hadden de leerlingen er even genoeg van. Het mooie van de 17 Werelddoelen is dat zij verder gaan dan alleen duurzaamheid en het klimaat. Tijdens O&O voeren wij nu ook gesprekken over bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden, kwaliteitsonderwijs of gelijke rechten voor iedereen. Hiervoor hoeven wij beslist niet altijd ver over de grens te kijken. In ons toch vooruitstrevende land hebben wij nog nooit een vrouwelijke minister-president gehad en meisjes voelen zich nog altijd minder aangetrokken tot bèta-technische opleidingen en beroepen dan jongens. Meisjes achten zichzelf daar ook minder geschikt voor. Mijn huidige mentor- en ook technasiumklas telt slechts drie meisjes. Daar hebben wij nog steeds veel te winnen.

Dit was mijn laatste stuk uit de serie. De reeks begon met het tegen het licht houden van de wijze waarop de technasiumformule werd en wordt toegepast bij ons op het Kaj Munk. En dat doe ik eigenlijk nog steeds en is essentieel om het vak levend te houden. Elke dag het onderwijs weer een beetje opnieuw uitvinden ... in beweging blijven richting O&O 3.0. ●